

הטיול שלי עם ארצי

גבע וארצי נוסעים אל שמורת החולה, ומגלים את קסמה. בואו לראות איתם את משפחות העגורים שעפות יחד, השקנאים ש"דגים" עם המקור והגימוסים שחיים בביצה. טיול אל השמורה הראשונה

פעם אגם רחב וסביבו ביצות. העמק שימש מקום מנוחה חשוב לעופות שעשו את דרך הנודים מאירופה לאפריקה ובחזרה. מלבד העופות חיו כאן צמחים רבים ודגים נדירים, אבל מיד לאחר קום המדינה הוחלט לייבש את הביצות ואת האגם החולה. "אני לא מבין", אמרתי, "למה לייבש את האגם אם הוא מקור חיים לחיות?"

"בגלל קדחת המלריה. הקדחת הועברה באמצעות יתוש קטן בשם אנופלס, שהיה מטיל ביצים בביצות ומתרבה. כשנגיע לשמורה אראה לך יתוש כזה."

"אז אם ייבשו את האגם, איך אנחנו נוסעים לשם?", שאלתי את ארצי. "יש בכלל מה לראות?"

"הו כן, חלק קטן באגם ובביצה נשמר והפך להיות שמורת הטבע הראשונה של ישראל. אבל די לדבר - הגיע הזמן לצאת לדרך, שעות הבוקר הן

שמורת החולה

כתיבה: רויטל בן-יהודה, צילומים: דורון ניסים

ש לום ילדים, זוכרים אותי? אני גבע, ויחד עם חברי היעל ארצי עשינו טיול מקסים למבצר נמרוד. היום אספר לכם על המשך הטיול, שהתרחש בבוקר למחרת - מיד לאחר שקמנו משנת הלילה. ארצי זירז אותי לקום. "בוא, אנחנו נוסעים היום לשמורה הראשונה...". נזכרתי בהבטחה שהבטיח לי ארצי לפני השינה. "כן, אבל איפה זה?", שאלתי.

"השמורה הראשונה נמצאת לא רחוק מכאן, בעמק שבין הרי הגליל, הוא עמק החולה. אבל לפני שנצא לדרך, אני רוצה לספר לך קצת על העבר של המקום. בעמק החולה היה

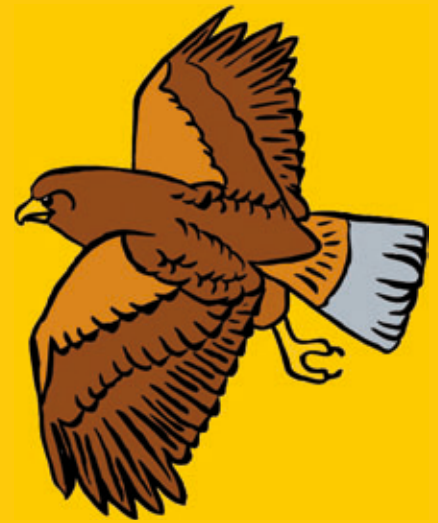

מציירים עם ארצי

את שני הציורים היפים של שמורת החולה ציירו שני ועדי כהן. גם אתם מוזמנים לשלוח אלינו ציורים ונפרסם אותם במדור.

שקנאים בשמורת החולה

בכניסה נתנה לנו משקפיים תלת ממדיים. ארצי ואני התיישבנו על הכיסא ויצאנו עם הציפורים למסע מופלא מאירופה המושלגת דרך שמורת החולה ועד אפריקה!

כש"נחתנו" בחזרה, יצאנו אל מסלול הטיוול של שמורת החולה. עמדנו עם המשקפת על הגשר ולא הפסקתי להתפעל ממשפחות העגורים שעפות יחד: אימא, אבא ובן. ראיתי גם שקנאים שמחזיקים דגים במקורותיהם הדומים לשק וגם "עצי ציפורים", שבהם ציפורים מסוג שנקרא "קורמורנים" נראות כמו פירות של העץ.

"היה נפלא", אמרתי לארצי כשהמסלול הסתיים. "אני חייב לחזור לכאן באביב, כשהציפורים ישובו חזרה".

"קבענו", אמר ארצי.

אבל הסתיו כבר מסתיים והחורף האמיתי מתחיל. עכשיו הזמן לנסוע דרומה, וגם אנחנו משנים כיוון... ●

ילדים, אילו שלושה פרחים אדומים פורחים בארצנו באביב, והיכן יפרחו לראשונה? שלחו אלינו תשובות לכתובת: שפע טל 8 תל אביב, עבור ירחון "בשביל הארץ", ותוכלו לזכות בפרס מדליק. הזוכים בערכת פסיפס מתנה מגיליון קודם הם: שיר ראובן מאשדוד ורואי רוצקי מרמת הכובש.

הקסומות ביותר בשמורת החולה. עלינו על המכונית ונסענו לעבר שמורת החולה. לאט לאט התחלף הנוף סביבנו: ממראות הגליל לנוף העמק, עם היישובים הציוריים הפרוסים סביבו.

לפני שנכנסנו לשמורה אמר לי ארצי: "גבע, יש לי הפתעה בשבילך".

"מה?", שאלתי מסוקרן.

"רצית פעם לעוף?"

"ברור, כל ילד רוצה לעוף".

"אז בשמורת החולה אפשר לעוף עם הציפורים".

"אתה צוחק?"

"לא, בוא ניכנס ותראה".

ארצי הוביל אותי למבנה מרשים ולקח אותי למסע היסטורי עם בעלי החיים והצמחים שהיו חיים בעבר בשמורה.

צפינו בסרט שהסביר איך נוצר האגם ולמה יובשה השמורה. אחר כך נכנסנו אל עולם הציפורים ובעלי החיים. ארצי הראה לי שם בעלי חיים מיוחדים שגדלו כאן ואינם עוד: "אתה רואה את הצפרדע הזו", אמר לי.

"קוראים לה 'עגולשון' והיא כבר לא קיימת יותר. ייבוש השמורה, שהיתה בית הגידול היחיד שלה בעולם, גרם לה להיעלם". אחרי החדרים האלה הרגשתי שארצי מתרגש.

"מתי עפים עם הציפורים?", שאלתי.

"ע כ ש י ו".

נכנסנו אל האולם ופקחית שעמדה

תשבצים

כתיבה: אבי רובינשטיין

צבי תצנע. צילום: טיבור יגר

על קרן הצבי

יפים, עדינים וקלי רגליים – כאלה הם הצבאים, שכל מפגש איתם בטבע הוא הגשמת חלום עבור מטיילים. יש מי שאינם שמחים במיוחד לראות את הצבאים: אלה הם, למשל, אנשי צוות המטפלים של בית החולים לחיות בר של הספארי ורשות הטבע והגנים. הסיבה לכך היא שבמרבית המקרים מצבם של הצבאים שמגיעים לטיפול אינו טוב.

לאחרונה אנו עדים לתופעה מדאיגה של דריסת צבאים בכבישים. רבים מהם חיים באזור השומרון והבקעה, כמו השניים שהגיעו לאחרונה לבית החולים. תחילה הגיעה הנקבה הצעירה, שנמצאה כשהיא מדממת בגלל פגיעה קשה ברגלה. העופרה נלקחה לבית החולים לחיות בר, ונותחה על ידי וטרינר הספארי ד"ר יגאל הורוביץ וד"ר רון שחר, מנתח מבית החולים הווטרינרי.

מספר שבועות לאחר שהגיעה הכירה הצבייה צבי בוגר שהגיע לאחר שנפגע בתאונה באזור השומרון. לאחר שהוא נותח, השניים הוכנסו לאותו חדר אשפוז ואט אט הפכו לחברים טובים אחד של השני – וגם של הצוות המטפל.

שגית הורוביץ, ספארי רמת גן.

התשובות במהופך: כלנית, נרקיס, רקפת, לופית מצויה, דודא רפואי, סביון, רתם המדבר, חלמונית, סתונית, חצב מצוי, חמצץ, ברכום חרפי.

תפזורת פרחים

אתרו 12 שמות של פרחים (השמות ניתנים לקריאה בכל כיוון).

ל	ד	ו	ד	א	ר	פ	ו	א	י
ו	ק	ט	ס	ס	ב	י	ו	נ	פ
פ	ס	ר	י	ת	י	נ	ל	כ	ר
י	י	ל	פ	ו	ט	ק	א	ט	ו
ת	ק	ק	י	ו	צ	מ	ב	צ	ח
מ	ר	ת	י	נ	ו	מ	ל	ח	מ
צ	נ	ט	צ	י	צ	מ	ח	ש	ו
ו	ו	י	ס	ת	מ	מ	ב	ר	כ
י	ר	ב	ד	מ	ה	מ	ת	ו	ר
ה	ח	נ	ה	א	ו	ו	ל	ה	כ

במרכז העיניינים

פתרו את התשבץ ותגלו בטור המרכזי שם של בעל חיים ממשפחת היונקים.

- שמורת טבע בצפון הארץ שיישבו בה ביצות, וכיום שוהים בה מיני עופות רבים.
- שמו של הגשם הראשון.
- יונק גבוה, בעל צוואר ארוך, המעלה גירה.
- עץ מחט בעל אצטרובלים הנפוץ בארץ.
- מין נחש ארסי גדול.
- בעל חיים טורף, שוכן נהרות.
- יונק מעופף, שניתן לראותו תלוי במערות כשגופו הפוך.
- מין צמח בר בעל פרחים צהובים הנפוץ בארץ, לגבעולי טעם חמוץ.

